

Babesari buruzko komunitatearen zerbitzurako proiektuak **GLOBALA-LOKALA** ikuspegitik lantzeko gida praktikoa

Sentsibilizaziora eta sormenezko
komunikazio-kanpainetan laguntzera
bideratutako ibilbide didaktiko
pertsonalizatuak Bigarren Hezkuntzarako.

BABESA 4.7

Errefuxiatuen eskubideen aldeko
hezkuntza irakasleentzat

© UNHCR / C. Nzomo

Kredituak:

KOORDINAZIO TEKNIKOA:

Uxue Rastrollo Elvira

EGILEAK:

Helena Rodríguez De Guzmán
www.educarconvalor.com

Jorge Castañeda
www.jorgecastaneda.es

EDIZIOA:

Uxue Rastrollo Elvira
Iratxe González Aspiazu
Aintzane Alzola Aparicio

MAKETAZIOA:

Julia Pérez
www.proyectoscomunicacionvisual.es

Argitalpen hau Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentziaren finantza-laguntzarekin egin da, 2024ko “BABESA 4.7 Euskadi: irakasleak aldaketa-eragile gisa, errefuxiatuekiko bidezkoagoa, baketsuagoa eta inklusiboagoa izango den euskal gizartea sustatzeko (16. GJH)” proiektuaren barruan. Argitalpen honen edukiaren erantzukizuna ACNUR Euskal Batzordeari baino ez dagokio, eta ez du nahitaez islatzen Lankidetzarako eta Elkartasunerako Euskal Agentziaren iritzia.

Aurkibidea:

01	Nor gara? 5
02	Proposamen pedagogikoa 6
03	Web tresnaren erabilera 10
04	Ibilbide didaktikoak 12
05	Kontzeptuak argi 18
06	Gehiago jakiteko 20
07	Landutako funtsezko konpetentziak 22

Glosarioa:

ACNUR:

Errefuxiatuentzako Nazio Batuen (NBE) agentzia.

GEH:

Gizarte Eraldaketarako Hezkuntza.

LOMLOE:

Hezkuntzari buruzko Lege Organikoa aldatzen duen Lege Organikoa.

DBH:

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza.

IKZ:

Ikaskuntza-zerbitzua.

GE:

Giza Eskubideak.

GJH:

Garapen Jasangarrirako Helburua.

Dokumentu honetan, “errefuxiatu” eta “behartuta desplazatutako pertsona” terminoak ACNURen agindupean dauden pertsona guztiak aipatzeko erabiltzen dira: errefuxiatuak, itzulitakoak, aberrigabeak, barne-desplazatuak eta asilo-eskatzaileak.

©ACNUR / E. Gulec

Nor gara?

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

ACNUR, Errefuxiatuentzako NBERen Agentzia, gatasketatik eta jazarpenetatik ihes egitera behartutako pertsonen bizitza eta eskubideak babesten dituen nazioarteko erakundea da. ACNURen helburuetako bat da errefuxiatuentzako etorkizun hobea bultzatzea. Horretarako, irakasleei laguntzen die XXI. mendeko hezkuntza-arloko erronkei aurre egiten dieten hezkuntza-baliabideak eskainiz, baita behartutako desplazamenduak eta haien konplexutasuna ulertzen laguntzeko baliabideak ere.

ACNUR Euskal Batzordeak konpromiso sendoa du sentsibilizazioarekin, parte-hartze solidarioarekin eta Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzarekin (GEH). Hori dela eta, hezkuntza-komunitateekin egiten dugu lan, bereziki ikastetxe, institutu eta unibertsitateetan, herritartasun kritikoa, gogoetatsua eta konpromisoz jokatzeko duena bultzatze aldera, eta errefuxiatuen eta desplazatuen errealitatea eta ACNURen lana ulertaraztetik abiatuta.

ACNUR Euskal Batzordeari eta hark GEHren alorrean egindakoei gehiago jakiteko:

©ACNUR / D. Diaz

Webgunea

Jo www.eacnur.org webgunera, non, nola eta norekin lan egiten dugun jakiteko.

Bideoak

Funtsezko kontzeptuei buruzko informazioa jasotzeko [ACNURen lanari buruzko bideo informatibo](#) sorta hau ikus dezakezu.

Tresnak

<https://eacnur.org/es/babesa-47> webgunean, "Errefuxiatuei buruz irakastea"-ri buruz dauden hezkuntza-baliabideak eta bideo hezigarriak erabil ditzakezu.

Proposamen pedagogikoa

gizarte inklusiboak eta xenofobiarik gabeak eraikitzeko

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

Zoritxarrez, egunero-egunero, milioika pertsonak behartutako desplazamenduak pairatzen jarraitzen dute¹ planetako puntu askotan; izan ere, migrazio-fluxuak esponentzialki ugartu dira azken urteetan, larrialdi klimatikoaren eta gatazka politiko, sozial, ekonomiko eta/edo erlijiosoen ondorioz.

ACNUR Euskal Batzordean uste dugu funtsezkoa dela hezkuntza-komunitatearekin lan egitea aldaketa esanguratsuak eragiteko. Hori dela eta, Babesa 4.7 programaren barruan, hezkuntzako profesionalekin egiten dugu lan, babes emateari eta behartutako desplazamenduari buruz sentsibilizatzeko, eta lan-jardunean erabil ditzaketen tresnak ematen dizkiegu.

Garapen
Jasangarriako
4. helburuaren
(kalitatezko hezkuntza)
4.7 xedearekin egiten
dugu bat.

“Hemendik 2030era, ikasle guztiek garapen jasangarria sustatzeko beharrezkoak diren ezagutza teorikoak eta praktikoak eskuratzen dituztela ziurtatzea, besteak beste, garapen jasangarriko eta bizi-estilo jasangarrietarako, giza eskubideetarako, genero-berdintasunerako, bakearen eta indarkeriarik ezaren kulturaren sustapenerako, munduko herritartasunerako eta kultura-aniztasunaren baloraziorako eta kulturak garapen jasangarriari laguntzeko, hezkuntzaren bidez.”

©ACNUR / R. Hussein Rasheed

ACNUR Euskal Batzordean uste dugu hezkuntza-inguruneen indarretako bat ikasleei hezkuntza-prozesu eraldatzaileak ematea dela, besteak beste, metodologia parte-hartzaileen, kooperatiboen, gogoetatsuen eta zerbitzuari lotutakoen bidez. Indar horretatik sortu da Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzako (GEH) ekimenen bidez bigarren hezkuntzako eta unibertsitateetako hezkuntza-ekimenen prestakuntzan eta laguntzan dugun interesa eta esperientzia.

Hezkuntzaren misio hori indartzeko, ACNUR Euskal Batzordeak Babesa 4.7 [Sentsibilizaziorako eta Ikaskuntza-Zerbitzurako tresnak](#) jarri ditu hezkuntzako profesionalen eskura, errealitatearekin oso lotuta dagoen hezkuntza-praktika bat sustatzeko, eta horrela, **gizarteak errazago uler ditzan behartutako desplazamenduen kausak eta ondorioak.**

IKUS IBILBIDEA

1. Datu eguneratuak: <https://www.acnur.org/es-es/datos-basicos>

Gure planteamenduak ikas-egoera adierazgarriak garatzearen aldeko apustua egiten du. Egoera horiek xehetasuna, ikuspegiak eta metodologiak zaintzen dituzte, ikaskuntza ikasleen potentzialean oinarrituta gerta dadin, funtsezko 3 ardatzen bidez:

1

Derrigorrezko Bigarren
Hezkuntzako (DBH)

hezkuntza-proiektuen arloan erabilgarriak, sortzaileak eta aplikagarriak diren tresna didaktikoak eskaintzea, [77/2023 Dekretuan, maiatzaren 30ekoan, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoan](#), jasota dagoen bezala.

2

IKZ metodologian

oinarritutako hezkuntza-esperientzien garapena sustatzea. Esperientzia horiek gizarteari eskaintako zerbitzuak eta zerbitzu horien bitartez lortutako curriculum-gaitasunak eta gaitasun pertsonalak lotzen dituzte. Horri esker, funtsezko elementu baten ekarpena egiten da balio enpatikoetan, elkartasunean eta giza eskubideekiko (GE) erantzukizunean oinarritutako gizartea eraikitzeko.

3

Gazteen partaidetzarako
funtsezko tresna bat

eskaintzea, errefuxiatuen eta desplazatuen eskubideen inguruko ikuspegi inklusiboetan eta xenofobiarik gabekoetan oinarritutako narratiba berriak ikusaraztera, zalantzan jartzera eta sustatzera bideratutako **komunikazio-kanpaina komunitarioen** eraikuntzan oinarrituta.

ACNUR Euskal Batzordeak apustu sendoa egiten du metodologia horren alde hainbat hezkuntza-inguruetan, eta hezkuntza-tresna gisa erabiltzen du tokian-tokian nahiz mundu-mailan errefuxiatuen giza eskubideak defendatuko dituen herritar konprometituak, parte-hartzaileak eta mobilizatzaileak lortzeko.

Giza eskubideen ikuspegia duen ikaskuntza-zerbitzurako irizpideak:

PERTSONA

Jakintzetan, emozioetan eta errealitatearen aurreko jarreretan oinarrituta.

IKASKUNTZA-HELBURUAK

Gizarte-konpromisoa bultzatzeko, pentsamendu kritikoa, autokonfiantza eta lankidetzaren oinarri hartuta.

ERAGIN SOZIALA

Ekintzak sortuz, errealitatea eta pertsonen potentziala ulertuta.

IKASKUNTZA-INGURUNEA

Aldaketak eragiten dituzten esperientzia dibertigarriak eta esanguratsuak sortzeko modu berriekin.

Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak

Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak ikasgaia funtsezko konpetentziak garatzean datza, komunitatearen zerbitzurako proiektuak eginez, autoestimua, autonomia, gogoeta eta erantzukizuna indartuz, bai eta balio zibikoak eta etikoak ere, eta, hala, nabarmen laguntzen du DBHn funtsezkoak eta nahitaezkoak diren hainbat konpetentzia garatzen ([77/2023 Dekretua](#), maiatzaren 30ekoa, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumak zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa (2023-06-09ko EHAA)).

Bereziki, modu esanguratsuan laguntzen du “Gizarterako eta herritartasunerako konpetentzia: elkarrekin bizitzen jakitea” konpetentzia zeharka garatzen; izan ere, gizartearekiko errespetuzko, lankidetzako eta konpromisozko jarrerak sustatzera bideratzen da konpetentzia hori, eta elementu horiek funtsezkoak dira bizikidetzaren harmonizazioa izan dadin ingurune sozial, askotariko eta plural batean. Gainera, komunitatearen zerbitzurako proiektuak eginez, ikasleek ezagutza akademikoak bereganatzeaz gain, pertsonen arteko trebetasunak ere garatzen dituzte, integrazioa, talde-lana eta elkarrekin errespetua bultzatuz, eta gizarte inklusiboagoa eta solidarioagoa eraikitzea sustatuz.

Halaber, ikasgaiak disziplinarerako “Gizarte eta herritartasunerako konpetentzia: Gizarte Zientziak” oinarrizko konpetentzia ere indartzen du, ikasleei aukera ematen baitie modu praktikoan aplikatzeko gizarte-zientzien hainbat alorretan barneratutakoak, eta hala, ingurunean arazo errealek identifikatzeko eta haien aurre egiteko. Ikasgaiak garatutako proiektuek gai sozial, politiko eta ekonomikoei buruzko hausnarketa kritikoa sustatzen dute. Horri esker, ikaskuntza aktiboa eta komunitateko arazoak konpontzeko konpromisoa bultzatzen dira, eta, horrela, prozesu sozialak eta egungo munduan dituzten inplikazioak hobeto ulertzea sustatzen da.

Horrela, Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak ikasgaia funtsezko zutabea da **herritartasunerako konpetentzia** garatzeko. Konpetentzia hori funtsezkoa ikasleen prestakuntza integrala lortzeko, bai eta ikasle horiek gai izan daitezen euskal gizarte justu, ekitatibo, solidario eta konprometitu baten eraikuntzan aktiboki parte hartzeko ere.

Ikasgaiaren izenaren aldaketa –“Balio Etikoak” izatetik “Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak” izatera– ez da izen-aldaketa hutsa izan: **ikuspegi praktikoagoa eta ekintzara bideratua** ere islatzen du. “Balio Etikoak” ikasgaiak bizikidetzaren eta herritartasunaren printzipioei buruzko ikuspegi teorikoagoa zuen; “Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak” ikasgaiak, berriz, ikasleak beren komunitatean eragina duten proiektuak egiten inplikatzeko du helburu, talde-lana, elkartasuna eta gizarte-erantzukizuna sustatuz.

Alde horretatik, ikasgai hori eraginkortasunez eta modu esanguratsuan gauzatzeko proposatutako metodologia (**Ikaskuntza-Zerbitzua**) da LOMLOEk ezarritako helburuak lortzeko egokiena, zeharkako ikaskuntza akademikoa eta konpromiso soziala integratzen baititu. Betiere, hezkuntzaren benetako arrakasta gizartearen hobetzeko gai izango diren herritarrak prestatzea dela ulertuta, eta ez soilik norberaren curriculumak hobetzeko gai direnak. Gainera, haurrak eta gazteak beren ingurunean aldaketak eragiteko gai diren herritar gisa hartzen ditu, eta ez etorkizuneko aldaketa-eragile gisa.

© UNHCR / Oxygen Empire Media Production

Ikaskuntza-Zerbitzua

Ikaskuntza-Zerbitzua (IKZ) hezkuntza-metodologia, komunitateari zerbitzu bat ematen zaion bitartean gertatzen da ikaskuntza. Horri esker, ikastetxeek eta ikasleek edozein errealitate bertatik bertara ezagut dezakete, eta ingurunearekin aliantza positiboak egin ditzakete, hari zerbitzuak emateko.

IKZ metodologia eginez ikasteko ideian oinarritzen da, eta komunitateak berak, gizarte-erakundeek edo ikastetxearen barruko edo kanpoko kolektiboren batek planteatu dezakeen gizarte-behar bati lotutako ikas-egoera bat, erronka eragiten duena, diseinatzeko garatzen da.

Besteak beste, eragin positibo hauek direla-eta egiten du **ACNUR Euskal Batzordeak** metodologia honen aldeko apustua, GEHri dagokionez:

1

Funtsezko konpetentziak garatzea bultzatzen du, ezinbestekoak baitira XXI. mendeko erronkei eraginkortasunez erantzuteko.

2

Ekimen indibiduala eta ekintza kolektiboa bateratzeko aukera ematen du, bakoitzaren ahaleginak eta sormena talde antolatuaren indarrarekin eta eraginarekin konbinatuz.

3

Komunitate bateko kide sentitzea, hezkuntzaren praktika demokratikoa eta herritartasun konprometitua sustatzen du.

4

Ikasleen artean hausnarketarako eta ekintza kontzienterako guneak sortzen laguntzen du, eta protagonista da haren aldaketa-eragile rolean, lagundutako hezkuntza-praktiken bidez.

Gizarte-eraldaketarako komunikazio-kanpaina komunitarioak

Gida honetan deskribatutako prozesuetatik sortuko diren gizarte-eraldaketarako komunikazio-kanpaina komunitarioak Herritartasun Globalerako Hezkuntzaren eta Ikaskuntza-Zerbitzuaren arteko lotura dira. Ildo horretan, ikasleek balioak indartuko dituzte eta hainbat ezagutza eta trebetasun bereganatuko dituzte, eta haiek diseinatzeko eta abian jartzen parte hartuko dute. Bestalde, beren komunitate-inguruneetan aldaketa-eragile gisa duten rola aktibatuko dute, beren ekimenak inplementatuz.

Esan bezala, prozesuaren azken emaitza taldean zenbait kanpaina (ekintza-planak) garatzea da. Kanpaina horiek komunikazio-osagai sendoa izan beharko dute, eta gai jakin bati buruzko ezagutzetan edo/eta jarreretan eragiteko asmoa duten jardura batez edo gehiagor egon beharko dute osatuta. Taldeek berek zuzenean gara ditzakete, edo ingurune komunitateko beste pertsona eta erakunde batzuekin lankidetzan.

Herritartasun Globalerako Hezkuntzaren ikuspegitik, prozesu horiek parte-hartzaileak, ez-autoritarioak eta autonomiaren aldekoak izatearen alde egiten dugu. Printzipio horien arabera, lantaldeek berek ezarri beharko lituzkete beren kanpainen helburuak, sentsibilizaziotik hasi eta gizarte-mobilizazioa sustatzeraino. Lehenak, erreferentziatzat [➤ Espainiako Lankidetzaren Garatzeko Hezkuntza Estrategia](#) hartuta, egoera bati eta hura sortzen eta iraunarazten duten kausa eta egiturei buruz ohartarazten saiatzea du helburu, gorpil zoro hau hautsiz: ezjakintasuna - ezaxola - ezjakintasuna. Bigarrena —hau da, gizarte-mobilizazioa— bideratuago dago ekintzara. [➤ Mosaikok](#) honela definitzen du: justizia sozial handiagoan sakonduko duten eta gizarte-eredu nagusiaren ordezkariak eta haren kritikoak diren proposamenak sustatzera eta bultzatzera bideratutako ekintza kolektiboen prozesu parte-hartzailea.

Autonomia sustatzeaz gain, prozesu horietan funtsezkoak diren beste bi elementu ere nabarmendu behar ditugu. Horietako bat sormena da. Hiperkomunikazioak markatutako mundu honetan, edozein entzuleri mezu bat helaraztea gero eta konplexuagoa eta garestiagoa den garaian, ideia berriak, bai formatuari bai hizkuntzari dagokionez, elementu erabakigarria izan daitezke parte hartzen duten gazteek abian jarritako ekimenetan. Horregatik, irakasleen laguntzak, nahiz eta ezinbestekoa izan, ez du muga izan behar, baizik eta ikasleen amets egiteko eta imajinatze gaitasunaren akuilu.

Laguntza hori funtsezkoa da lehen aipatu dugun bigarren elementuan ere. Kasu honetan, **prozesua azken emaitza bezain garrantzitsua** dela dioen ideia da. Kontuan izan behar da kanpainak egitea ez dela lan erraza. Publizitatearen alorretik, bai eta sektore sozialetik ere, diru kantitate handiak eta lan-ordu espezializatuak inbertitzen dira, eta, nahiz eta baliabide ugari bideratu horretara, beti ez dute espero den arrakasta izaten. Gure ikasleen ekimenek izan dezaketen eragina gutxietsi gabe, jakitun izan behar dugu kanpaina horiek antolatzea eta garatzea bera ikaskuntza dela. Eta, bide horretan, gai sozial batetik interesa bultzatzeaz gain, zer den benetan garrantzitsua: bizitzan zehar, zuzenean

edo entitate, erakunde, kolektibo edo mugimenduen parte izanda, abian jar ditzaketen errealitatea eraldatzeko ekimenetan eraginkortasunez inplikatzeko aukera emango dieten ezagutzak eta esperientzia eskuratzea. Izan ere, hala sustatuko dugu egiazko herritartasun aktiboa, gaur egungoa, baina, batez ere, etorkizuneko.

Komunikazio-kanpaina komunitarioak:

Zer dira?

Ikasleek beren ingurune errealitate bat aldatzeko sortutako komunikazioko eta gizarte-ekintzako proiektuak.

Zer lotzen dute?:

- Herritartasun globala + Ikaskuntza-Zerbitzua

Zertarako?

Ezaugarri hauek dituzten ikasle sozialki aktiboak sustatzeko:

- Kritikoki pentsatzen dute.
- Ondo komunikatzen dira.
- Beren komunitatean jarduten dute.

Zer helburu dute?

Sentsibilizatzea

- Arazo bat eta haren konponbideak ikusaraztea.

Mobilizatzea

- Ekintza kolektiboa bultzatzea.

Nola?

- Ikasleek erabakitzen dute.
- Taldean lan egiten da.
- Komunitatearekin lankidetzan aritzen da.
- Irakasleak lagundu egiten du.

Emaitza:

Kanpaina bat baino gehiago: Beren errealitatea eraldatzeko gai diren herritarrak.

Web tresnaren erabilera

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

Ikasgelako lana errazte aldera, irakasleei zuzendutako web plataforma hezitzaile bat diseinatu da, Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren (GEH) ikuspegieta, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako (DBH) Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak ikasgaiaren curriculumean eta Ikaskuntza-Zerbitzua (IKZ) metodologian oinarritutako ibilbide didaktikoen bidez.

Webgunearen helburu nagusia da irakasleei laguntzea beren errealitate zehatzari egokitutako hezkuntza-baliabideak hautatzen (hezkuntza-maila, ikasle kopurua, saio kopurua, etab.), modu erraz, intuitibo eta azkarrean, eta, azken emaitza gisa, ibilbide bat eskaintzen du, PDF formatu deskargagarrian.

Hona hemen webgunearen egitura:

1

Lehenik eta behin, irakasleek hezkuntza-materialaren deskribapen laburra aurkituko dute. Horren ondoren, horri lotutako ibilbideak hautatzeko formulario bat ikusiko dute, gidatutako iragazki-sistema bat balitz bezala jokatu duena. Formulario hori nabigazio intuitiboa errazteko dago diseinatu, bai eta baliabideak pertsonalizatzeko ere, ikasgelaren ezaugarri zehatzak kontuan hartuta.

JOAN WEBGUNERA

Webgunearen behealdean, informazio osagarria duten esteka erabilgarriak daude, hala nola komunitatearen zerbitzurako proiektuetarako gida praktikoa, eta hortik gidaliburu honetara edo harremanetarako atalera jo daiteke, zalantzak argitu edo kontsultak egin nahi izanez gero.

2

Formularioa aukera itxiak dituzten galdera sekuentzial sorta batean dago egituratuta, eta, horri esker, arindu egiten da hautaketa-prozesua. Irakasleak honako hauek adierazi beharko ditu:

- Taldearen hezkuntza-zikloa (DBHko 1. eta 2. mailak edo DBHko 3. eta 4. mailak).
- Taldearen tamaina (15 ikasle baino gutxiago, 15-25 ikasle, edo 25 baino gehiago).
- Zenbat denbora duen ibilbidea garatzeko, saio kopurutan adierazita.

Aukera bakoitzak automatikoki eguneratzen du iragazketa, eta, hala, azken proposamenak hautatutako irizpideekin koherenteak direla bermatzen da.

Ibilbideak hautatzeko formularioa:

1 Hezkuntza zikloa?

☒ DBH 1 eta 2
☐ DBH 3 eta 4

2 Zenbat ikasle?

☐ 15 baino gutxiago
☐ 15 eta 25 artean
☐ 25 baino gehiago

3 Zenbat saio?

Ikasleek sentibildatze nahi badituzte:

☒ saio 1
☐ saio 3
☐ saio 5

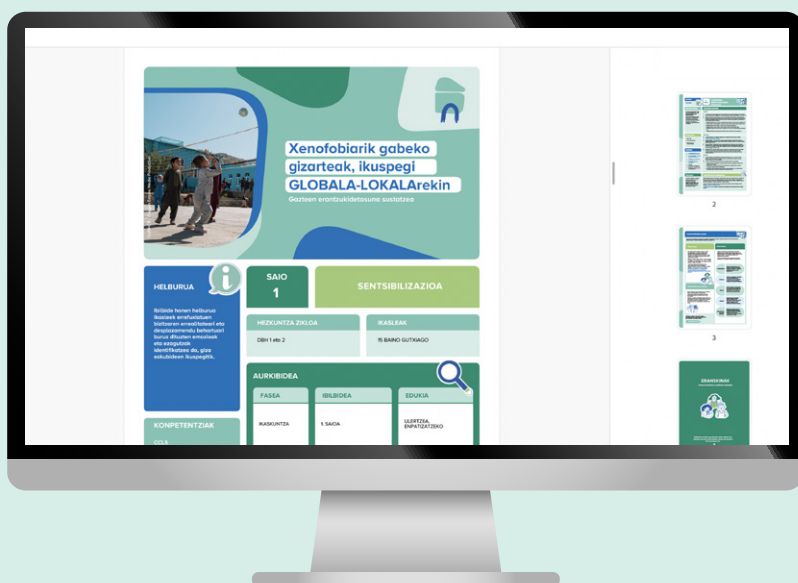
Gainera, ekintzara pasatzen lagundu nahi badituzte:

☐ 12 saio (bin autonomoa ikasgaietako kargoa)
☐ 20 saio (dena gela irratzeko)

4 Eskerrik asko!

Zalantzak argitu nahi badituzu edo zure ikasleek ikasgaien sortutako partekatu nahi baduzu, idatz irazguztu xxon@reap.org helbidera.
Plazer bat izango da zuen esperientziak ezagutzeko!

DESKARGATU
BALORATU

3

Formularioa bete ondoren, plataformak argi bereizitako bi ekintza nagusi aurkeztu ditu:

Hezkuntza-ibilbidea PDF formatuan deskargatzeko botoi bat. PDF horrek barnean hartuko ditu emandako erantzunetara egokitutako jardueren proposamenak, orientabide pedagogikoak eta gomendio metodologikoak.

Plataformaren erabilera-esperientzia 0tik 5era arteko eskala batean baloratzeko aukera ematen duen beste botoi bat. Funtzionalitate horren helburua da irakasleen iritzia jasotzea eta baliabidearen erabilgarritasuna eta kalitatea etengabe hobetzen laguntzea.

Ibilbide didaktikoak

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

Proposatutako ibilbide didaktikoen bide pedagogikoa Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren (GEH) eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako (DBH) Komunitatearen Zerbitzurako Proiektuak ikasgaiaren curriculumaren ikuspegiaren arabera diseinatu da.

ACNUR Euskal Batzordean uste dugu Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza funtsezko etapa dela herritartasun kritikoa garatzeko, bai parte hartzeko, eraldatzeko eta denon arazoak konpontzeko gogoia duena garatzeko ere; hala, inguratzen duen errealitatea hobetuko baitu. Ikaskuntzarako eta zerbitzurako prozesuen arteko artikulazio egokia lortzea da gida honen helburuetako bat. Horren bidez, ibilbide bat eskaini nahi zaie irakasleei bi prozesu horietan laguntzeko, herritartasun aktiborako hezkuntza-proiektu bakar batetik abiatuta; proiektu hori errefuxiatuen, asilo-eskatzailen, migratzailen eta aberrigabeen bizi-kalitatea hobetzearekin lotuta dago, bai beren komunitateetan, bai munduan.

Hemen, 30 ibilbide eskaintzen dira, sentsibilizazioa landu, eta gizarte inklusiboak eta xenofobiarik gabeak eraikitza bideratutako proiektuetan parte hartzeko, bigarren hezkuntzako ikasleekin ikaskuntzako, zerbitzuko eta ebaluazioko bide pedagogikoak eginez. Horien helburua da kompetentzietan oinarritutako ikaskuntza-prozesua eskaintzea, “jakintzaren” eta “egiten jakitearen” arteko harreman zuzenagoa sustatzen duena; hau da, desberdintasun-, bidegabekeria- eta diskriminazio-egoerei eraginkortasunez aurre egiteko beharrezkoak diren ezagutzak, prozedurak eta jarrerak integratzeko gaitasuna sustatzen dute, ikuspegi kritiko eta gogoetatsu batetik, horien kausen eta ondorioen inguruan.

Zehazki, hau da hezkuntza-etapa bakoitzaren helburua:

IKASKUNTZA:

Ikasleek beren ingurune hurbileneko eta munduko errefuxiatuen bizitzei buruz dituzten emozioak eta ezagutzak identifikatzea, eta behartutako desplazamendu-prozesuen errealitateari buruzko ulermena areagotzea, globala-lokala ikuspegitik.

ZERBITZUA:

Gazteen parte-hartzearen bidez, narratiba xenofobikoak deseraikitze eta migrazio- eta asilo-narratiba berriak eraikitze komunikazio-kanpainen diseinuan eta garapenean laguntzea.

EBALUAZIOA:

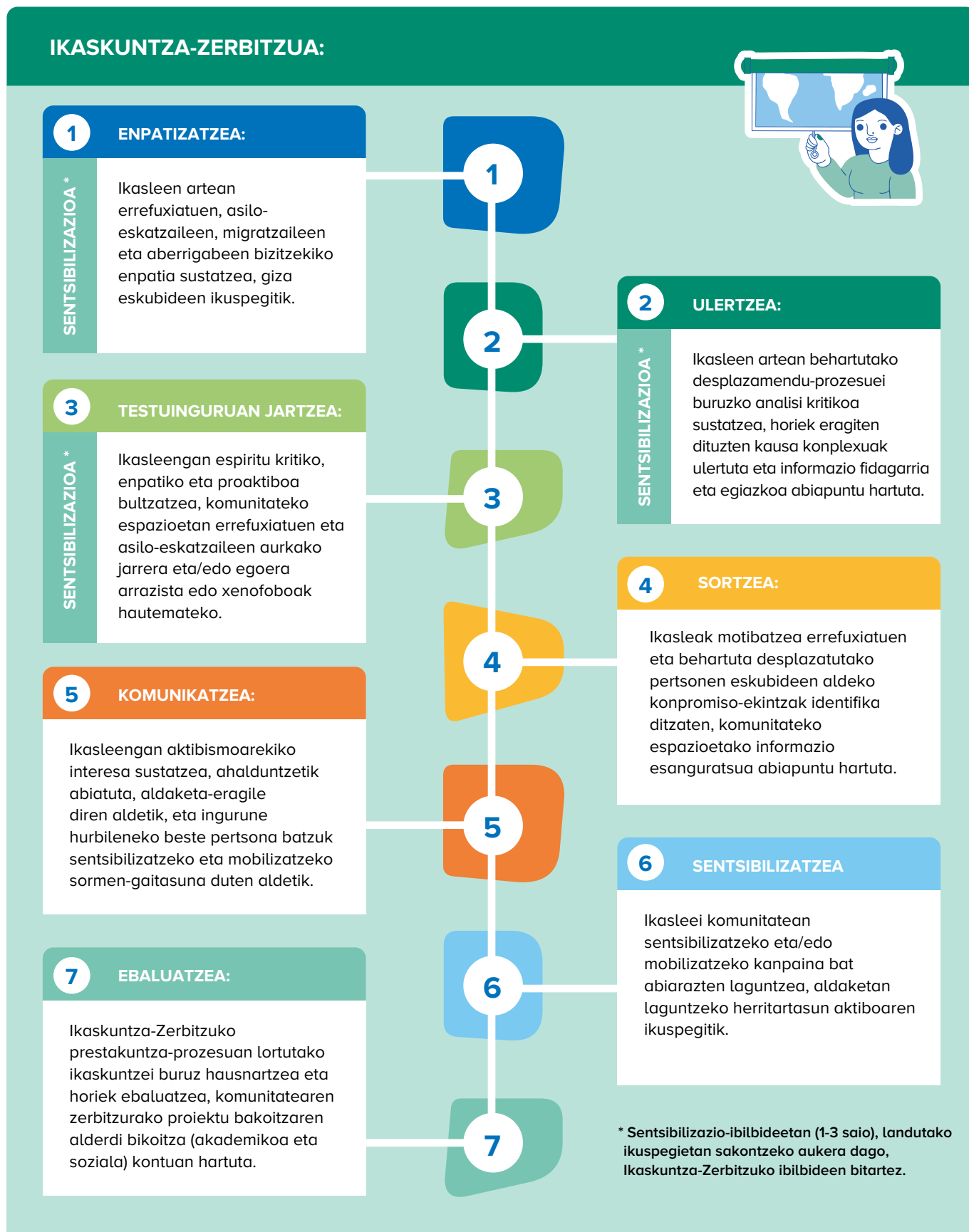
Prestakuntza-ekintzaren beraren gogobetetzea edo balorazioa ebaluatzea; prestakuntza-prozesuan eta emaitzetan eskuratutako ezagutzak eta trebetasunak ikastea edo egiaztatzea, egindako gizarte-zerbitzuaren eragina zein den jakiteko.

©ACNUR / A. Tardly

Ibilbideak hainbat saio kopurutan banatzen dira (1, 3, 6, 12 eta 20 saio), planteatutako helburu didaktikoaren arabera: gaiari buruz **sentsibilizatzea** edo **Ikaskuntza-Zerbitzuko** prozesu praktiko bat garatzea. Prozesu hori ikasgelan egin daiteke osorik, edo taldekako lana konbinatuz, ikasgelatik kanpo eta ikasgela barruan.

Bi kasuetan, ibilbide pedagogikoa honako hau da:

Praktikan jartzeko orientabidea:

Jarraian, zenbait orientabide metodologiko aurkezten dira, proposatutako ibilbideak errazago ezartzeko. Iradokizun hauek malguak dira, eta talde bakoitzaren ezaugarri eta behar espezifikoetara egokitu behar dira, betiere hezkuntza-prozesuari eta ikasleen ongizateari lehentasuna emanez.

- **Malgutasuna aplikazioan:** Proposatutako jarduerak ez dira zurrunik; egokitu egin daitezke, eta egokitu egin beharko dira, taldearen testuinguruaren, heldutasun-mailaren eta dinamiken arabera.
- **Konpetentzien arabera ikaskuntza:** Ibilbideen plangintzan, saioetan funtsezko zer konpetentzia lantzen diren identifikatzen da. ➔ [HEMEN](#) kontsultatu daitezke.
- **Ikaskuntza kooperatiboa:** Taldeak ikuspegi horren arabera nola antolatu jakiteko, ➔ [“El programa CA/AC \(Cooperar para Aprender/Aprender a Cooperar\) para enseñar a aprender en equipo” liburua eskaintzen da, Vic-eko unibertsitateak egina](#). 32. orrialdean, zenbait irizpide eta estrategia metodologiko aurkezten dira.
- **Espazio seguruak:** Ingurune fisiko eta emozional abegikorak parte-hartzea, ongizatea eta talde kohesioa bultzatzen ditu. Hala, lan kooperatiboa lortzen da, ikasleen identitatea errespetatzen da, eta parte-hartze ekitatiboa bultzatzen.
- **Prozesua:** Saioak elkarrekin konektatutako jarduera gisa diseinatu daude, eta aukera ematen dute etengabeko eta zentzuzko ikaskuntza-prozesu batean edukiak, metodologiak eta ikaskuntza-mailak antolatuko dituzten hezkuntza-sekuentzia koherenteak osatzeko.
- **Arreta emozionala:** Jarduera batzuek emozio biziak eragin ditzakete, zenbait esperientzia pertsonal edo soziofamiliarri lotuta. Funtsezkoa da taldeari eta pertsona bakoitzari laguntza emozionala ematea, enpatian eta zaintzan oinarrituta.
- **Amaiera gogoetatsua:** Saio bakoitza amaitzean, gogoeta kritikorako espazioak proposatzen dira, bizitakoa integratzeko, galderak egiteko eta pentsamendu kritikoa sustatzeko.
- **Ikasitakoa finkatzea:** Ikasleek koaderno bat izango dute egunero, prestakuntza-prozesuan eskuratutako ezagutzak finkatzeko (ikasitako kontzeptuen glosarioa, erantzuna eta saio bakoitzeko galdera ebaluatzaileak, besteak beste).
- **Elkarriketa inklusiboa:** Elkarriketa gogoetatsua, errespetuzkoa, arduratsua eta xedea duena ahalbidetzeko, hizketa-txandak banatzea eta elkar entzutea sustatzea iradokitzen da, pertsona guztien parte-hartzea ziurtatzeko.
- **Gazteen parte-hartzea sustatzea:** Aprobetxatu proposatutako jarduerak, metodoak eta edukiak nerabeen eta gazteen gizarte- eta politika-ekintzarako gaitasuna aitortzeko eta sustatzeko, eta egin eguneroko bizitzan gizarte-justiziaren aldeko konpromisoa erakusteko gonbita.

©ACNUR / E. Didier Karinganire

IKZ parte-hartzailerako gakoak:

Saio bakoitzeko teknikak eta metodologiak ikasleek komunitatearen zerbitzurako proiektuen diseinuan, garapenean eta ebaluazioan zeregin aktiboa eta protagonista izan dezaten diseinatu daude. Horregatik, ordutegietan, espazioetan eta irizpide akademikoetan malguak izatea gomendatzen da, ikasleen motibazioa, lotura eta beste gizarte-eragile batzuekiko interakzioa errazte aldera, Ikaskuntza-Zerbitzuko proiektuak egiten diren bitartean.

Komunitatearen zerbitzurako proiektuak garatzeko ibilbide didaktikoen eskema:

Ikusizko eskema honek egitura ulertzen laguntzen du.

Ibilbide didaktikoen azala:

HELBURUA:

Ikasleengan sustatu nahi den
sentsibilizazioko edo Ikaskuntza-
Zerbitzuko hezkuntza-prozesuaren
helburua deskribatzen da.

HEZKUNTZA-ETAPA:

labilbidea zer mailako ikasleei
zuzenduta dagoen adierazten
da.

IKASLEAK:

Gutxi gorabehera zenbat ikaslek parte hartzen duten adierazten da.

KONPETENTZIAK:

Ibilbidean landutako funtsezko konpetentziak zerrendatzen dira. (“+” ikonoa klikatuta, deskriptore operatiboa irakur daiteke).

AURKIBIDEA:

Prozesuko saioen sekuentzia deskribatzen da modu egituratuan.

SAIOAK:

Ibilbidearen saio kopurua adierazten da. Kopurua zein den, kolore bat izango du.

Ikusizko eskema honek egitura ulertzen laguntzen du.

Ibilbide didaktikoen fitxa:

IRAUPENA:

Jarduera garatzeko aurreikusitako denbora.

HEZKUNTZA-ASMOA:

Saioaren hezkuntza-helburuaren deskribapena, ibilbide pedagogikoaren etapa bakoitzari lotuta.

METODOLOGIA:

Saioan garatuko den jardueran erabiliko diren metodo nagusiak.

MATERIALA:

Jarduera garatzeko beharrezko baliabideak. ("+" ikonoa klikatuta, eranskinetara jo daiteke zuzenean).

EBALUAZIOA:

Ikasleek saioan ikasitakoa baloratzeko eta horri buruz gogoeta egiteko proposamen orokorra.

IRAUPENA

50 min. gelan.

1. SAIOA

ENPATIZATU

Ikaskuntza fasea

HEZKUNTZA-ASMOA

Zer erronka dituzte errefuxiatuek eta nola babes ditzakete giza eskubideak?
Saio honen hezkuntza-asmoa da, errefuxiatuen, asilo-eskatzailen, migratzaileen eta aberriagabekien bizitzeko enpatia sustatzea ikasleen artean, giza eskubideen ikuspegitik.

METODOLOGIA

- Elkarlana.
- Hausnarketarako ezbairak.
- Eztabaida-taldeak.
- Pentsamendu-errutinak.

MATERIALA

- + **1. ERANSKINA:** Bizitza-historiak.
- + **2. ERANSKINA:** Egoeren analisia.
- + **3. ERANSKINA:** Profila (irakasleentzat).

EBALUAZIOA

Jarduera amaitzean, ikasleek honako galdera honi buruz bonako hausnartzera gonbidatu daitezke:
Zer galdera sortzen zaizkit saio honetatik aurrera? Eta beren gogoetak taldean azaltzera gonbidatzea.

JARDUERAREN GARAPENA

HASIERA
1. Jarduerari ekiteko, 2-3 lantalde osatzen dira, honako jarraibide hauen arabera:
➔ **talde kooperatibok osatzea.**

GARAPENA
2. Talde bakoitzari, auzoz, **BIZITZA-HISTORIA** bat (**1. ERANSKINA**) banatzen zaio, egoera desberdinekin (babesa, migrazioa, bame desplazamendua, asiloa eta aberriagabekeria), **EGOEREN ANALISIRAKO** taula batekin batera (**2. ERANSKINA**).
3. Talde bakoitzean egokitu zaizkien pertsonen etxeetatik ihes egin behar izan duten pertsonen kausa eta bizi-baldintzei buruz hitz egiteko.
4. Taldeek taulako galdera guztiei erantzun ondoren, talde bakoitzari eskatzen zaio talde-lanean ateratako hausnarketak eta ondorioak azaltzeko.

BUKAERA
5. Landutako bizitza-historien egoerak oinarri hartuta, talde-etzabaida irekitzen da. Horiek **3. ERANSKINEAN** laburbilduta daude, eta honako gai hauek ere bai:

- Zer emozio izan dira ohikoena lantaldeetan pertsona horien errealtateen aurrean?
- Zerk eragin du gehien beren etxeetatik ihes egin behar izan duten pertsonen kausa eta bizi-baldintzei buruz hitz egiteko?
- Zein dira errefuxiatuen, migratzaileen, aberriagabekien eta asilo-eskatzailen arteko desberdintasun nagusiak?

HAUSNARKETARAKO ORIENTABIDEAK
Desplazatutako pertsonen hainbat kategoria daude, eta horietako bakoitzak behar espezifikoak ditu. Jarduera honi esker, hausnarketa gidatu bat egin daiteke, taldearen beraren ezagutzetatik abiatuta, eta giza eskubideak babesteko duen garrantziaz heldu daiteke, desplazamendu- eta babes-egoeretan dauden pertsonen erronkak ulertuta.
Jarduerari material lagungaririk eta osagaririk ekiteko, bideo didaktikoak ikus daitezke: ➔ **Las Palabras Importantes**.
Artikulu honetan ➔ **artículo de EACNUR** Nazioarteko Zuzenbidearen deskribapen labur bat aurki daiteke.

GOGOETARAKO ORIENTABIDEAK:

Saio bakoitza praktikan jartzen laguntzeko eta aberasteko jarraibideak.

JARDUEA EGITEA:

Saioa garatzeko jarraibide didaktikoak.

NABIGAZIO ERRAZA ETA INTUITIBOA:

"+" ikonoa duen botoia zuzeneko atzipena da: saioko fitxetan, hari lotutako eranskinetara darama, eta, eranskin bakoitzetik, dagokion fitxara itzultzeko aukera ematen du, berriro "+" sakatuz gero. Horri esker, erabilera-esperientzia errazagoa da.

Kontzeptuak argi

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

Jarraian, glosario bat aurkezten dizugu, gida osatzen duten jardueretan lantzen diren kontzeptu laburrekin:

- **Giza eskubideak:** Pertsona orok gizaki izate hutsagatik dituen oinarritzko bermeak, guztiontzako bizitza duin eta osoa ziurtatzea helburu dutenak. Horiei buruzko informazio zehatza eta fidagarria aurki daiteke Giza Eskubideen Nazio Batuen Goi Mandatariaren Bulegoan (OHCHR): [ohchr.org](https://www.ohchr.org)
- **Giza krisia:** Blokeoak, behin eta berriz errepikatzen diren gatazkek eta baliabiderik ezak krisi kronikoa eragin dute, eta krisi horren ezaugarria da edateko uraren, elikagaien, sendagaien eta elektrizitatearen eskasia.
- **Behartutako desplazamendua:** Pertsonak lekuz aldatzeko mugimenduak. Mugimendu horietan hertsapena antzematen da, bai eta mehatxuak ere, bizitzaren aurka eta bizirik iraun ahal izateko, nola arrazoi naturalak hala giza arrazoiak direla eta.²
- **Errefuxiatuak:** "Arrazagatik, erlijioagatik, nazionalitateagatik, gizarte-talde jakin bateko kide izateagatik edo iritzi politikoengatik jazarria izateko beldur funtsatua dela-eta, bere nazionalitateari dagokion herrialdetik kanpo dagoen pertsona, eta, beldur hori dela-eta, herrialde horren babesari heldu ezin diona edo heldu nahi ez diona".³
- **Elikadura-segurtasunik eza:** Biztanleriaren zati handi bat laguntza humanitarioaren mende dago bizirik irauteko, blokeoak eta gatazka armatuak murriztu egin baitute oinarritzko elikagaiak eta edateko ura eskuratzeko aukera.
- **Jazarpena:** Pertsona edo talde baten aurkako indarkeria, mehatxuak, diskriminazioa eta eskubide-urraketa larriak eragiten dituen ekintzen multzoa, horien bizitza, askatasuna edo duintasuna arriskuan jartzeraino, besteak beste, jatorria, erlijioa, generoa, identitatea, iritzi politikoak edo gizarte-talde jakin bateko kide izatea dela-eta.
- **Aberrigabezia:** Egoera horretan, ezin estatuk ez du pertsona bat tokikotzat hartzen. Horrek legezko babesik eza sortzen du, eta zaildu egiten du oinarritzko eskubideak eskuratzeko, hala nola hezkuntza, osasuna edo gizarte-partaidetza.
- **Barne-desplazamendua:** Gatazka armatuen, indarkeriaren, giza eskubideen urraketen edo hondamendi naturalen ondorioz beren etxea edo ohiko bizilekua utzi behar duten pertsonen mugimendua, nazioarteko muga bat zeharkatu gabe eta beren herrialdearen barruan geratuta.
- **Genero-indarkeria:** Generoa dela eta jasaten dituzten hainbat indarkeria mota, blokeoak, gatazka armatuak, giza krisiak eta arau soziokultural murriztaileek larriagotuak. Hona hemen horietako batzuk:
 - **Etxeko indarkeria:** Emakume askok etxean egin behar izaten diete aurre txar fisikoei, psikologikoei eta sexualei, eta ez dute salatzeke edo babesteko mekanismo eraginkorrik.
 - **Egiturazko indarkeria:** Blokeoak eta gerrak bizi-baldintza oso prekarioak eragiten dituzte, emakumeei osasunerako, hezkuntzarako eta enplegurako sarbidea mugatuz, eta horrek zaurgarriago egiten ditu mendetasun ekonomikoaren eta bazterkeriaren aurrean.
 - **Haurren ezkontza eta ezkontza behartua:** Muturreko pobreak eta arau tradizionalak, besteak beste, neska asko ezkontzera bultzatzen ditu adin txikietan, eta horrek haien garapena mugatzen du eta indarkeria-arriskua handitzen.
 - **Indarkeria gatazkan:** Indarkeriak gora egiten duenean, emakumeak behartutako desplazamenduen, abusuen, sexu-erasoen eta gerraren ondoriozko traumen biktima dira.
 - **Kontrol soziala:** Ingurune kontserbadoreetan, arau sozialei aurre egiten dieten emakumeak zigorak jasan ditzakete, eta horrek haien autonomiari eta parte hartzeke eskubideari eragiten dio.

2. Migrazioetarako Nazioarteko Erakundea (IOM), Migrazioari buruzko glosarioa, 34. zk., hemen eskuragarri: <https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml-34-glossary-es.pdf> [2023ko martxoaren 20a]

3. Nazioarteko babesa, asilo-eskubide ere esaten zaiona, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren (1948) 14. artikulua aitortzen du. Artikulu horrek ezartzen du pertsona orok duela edozein herrialdetan asiloa bilatzeko eta asiloaz gozatzeko eskubidea, jazarpen-kasuetan.

Ikaskuntza-Zerbitzuari buruz:

- Red Española de Aprendizaje-Servicio: <https://aprendizajeservicio.net/>
- Roser Batlle. Aprendizaje-Servicio: <https://roserbatlle.net/aprendizaje-servicio/>
- Zerbikas (Euskadi): www.zerbikas.es
- Grup promotor d'aprenentatge servei de la Comunitat Valenciana: <https://apscomunitatvalenciana.com/>
- Centre Promotor d'Aprenentatge Servei (Katalunia): www.aprenentateservei.org

Behartutako dezplazamenduei buruz:

- ACNUR: www.acnur.org
- Las palabras importan (Enseñar sobre las personas refugiadas - ACNUR): <https://www.acnur.org/es-es/que-hacemos/proteccion/educacion/ensenar-sobre-las-personas-refugiadas>
- Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala: <https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/basque-euskara>
- Garapen Jasangarrirako Helburuak: un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/
- EACNUR hezkuntza-baliabideak: <https://eacnur.org/es/recursos-educativos-acnur>
- SOM REFUGI: <https://somrefugi.org>

ACNUR Euskal Batzordeak DBHrako dituen tresna didaktikoak:

- “Zu naiz, ni zara” baliabide interaktiboa: https://soutuafrica.eacnur.org/site_eusk/
- Teaching About Refugees bideoa: <https://www.youtube.com/watch?v=jpWZAdIMXz0&t=2s>
- “KED mapa” baliabide interaktiboa: https://mapardc.eacnur.org/site_eusk/
- “Yo me llamo Brisa, ¿y tú?” baliabide interaktiboa: <https://eacnur.org/es/yo-me-llamo-brisa>
- “La huida de Amani” baliabide interaktiboa: <https://transformaraulas.com/site/>
- “Pasapalabra” baliabide interaktiboa: <https://view.genially.com/5f606afd79626a0d71282e30/game-pasapalabra>
- “Las palabras importan” baliabide didaktikoak: <https://eacnur.org/es/las-palabras-importan>

Gida honetako irudien zerrenda:

- **Azala, goian:** Haurrak jolasten Bigarren Hezkuntzako Dasht-e-Essa Khan ikastetxean, Afganistanen. ACNURek eta haren bazkideek eraiki zuten ikastetxe hori, 2022an.
- **Azala, behean:** Lehen Hezkuntzako ikasleak Nakivaleko (Uganda) errefuxiatuen kokagunean. 2025.
- **2. orrialdea:** Rineh Bambe ikasle errefuxiatua irribarretsu ageri da Bigarren Hezkuntzako Meheba ikastetxean (Zambia). Matematikako ikasle nabarmena da han. 2025.
- **4. orrialdea:** Zakia Khudadadi, jatorriz Afganistangoa, taekwondoko nazioarteko dominaduna eta 2020ko Tokioko Paralinpiar Jokoetako parte-hartzailea. Gaur egun Parisen bizi da, Frantzian. 2024.
- **5. orrialdea:** ACNUReko langileak Etiopiako kokagune batean birkokatutako somaliar errefuxiatuei laguntzen. 2023.
- **6. orrialdea:** Irakasle errefuxiatu bat errefortzu-eskolak ematen haur errefuxiatuei, bai eta bertako haurrei ere, Kobane ikastetxean, Arbilen (Irak). 2025.
- **8. orrialdea:** Afganistanera itzultako haurrak jolasean, Encashment Centre bateko haurrentzako gunean. Leku horietan, familiek laguntza ekonomikoa, aholkularitza juridikoa, osasun-laguntza eta laguntza psikosoziala jasotzen dituzte, funtsezko beste zerbitzu batzuen artean. 2025.
- **12. orrialdea:** Murielle, 26 urte, DAFI Women Power Clubeko kidea eta Osasun Publikoan graduatua, Bujumburako (Burundi) Université Lumière campusean. 2024.
- **14. orrialdea:** Maher zabuan kulunka Larrialdietarako Igarobide Mekanismoko (ETM) zentroan. Zentro hori Libiatik ebakuatutako asilo-eskatzailleak hartzeko sortu zen Gashoran (Ruanda), eta, han, haur errefuxiatuek ingurune seguruan ikasteko eta jolasteko aukera dute. 2024.
- **19. orrialdea:** Ghazal Al-Souqi (eskuinean) eta haren lagun min Salam Khalid (ezkerrean), eskola- eta jolas-jardueretan parte hartzen Za'atariko (Jordania) errefuxiatuen kanpamentuko eskolan. 2025.
- **21. orrialdea:** Gazte-mailako futbol-taldea Klangen (Malaysia). Benjamin (19 urte), Myanmariko Chin komunitateko errefuxiatua, talde horretako entrenatzaile-laguntzailea da. 2024.
- **26. orrialdea:** Venezuelako Warao Coromoto komunitate indigenako kideak boleibol-txapelketa batean, Brasilian (Brasil). 2024.

07

Landutako funtsezko konpetentziak

KOMUNITATEAREN ZERBITZURAKO PROIEKTUAK LANTZEKO
GIDA PRAKTIKOA

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako (DBH) ikasleek proposatutako ibilbide didaktikoetan funtsezko zer kompetentzia garatuko dituzten azalduko dugu jarraian. Ibilbide horiek kompetentzia horietako bat edo hainbat garatzen laguntzen dute, eta, hala, ikasle guztien prestakuntza integrala eta ekitatiboa sustatzen da.

77/2023 DEKRETUA, maiatzaren 30ekoa, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumaz zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzekoa.

FUNTSEZKO KONPETENTZIAK	IRTEERA-PROFILAREN DESKRIPTOREAK
HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA (HKK) Esan nahi du ahoz, idatziz, siglen bidez edo era multimodalean modu koherente eta egokian jardun behar dela hainbat esparru eta testuingurutan eta hainbat komunikazio-helbururekin. Ezagutza, trebetasun eta jarrera guztiak modu kontzientean mobilizatzea eskatzen du, ahozko mezuak, zeinuak, idatzia, ikus-entzunezkoak edo multimodalak ulertzeko, interpretatzeko eta kritikoki baloratzeko aukera ematen dutenak, manipulazioaren eta desinformazioaren arriskuak saihestuz, bai eta beste pertsona batzuekin modu kooperatiboan, sortzailean, etikoan eta errespetuzkoan eraginkortasunez komunikatzea ere.	HKK1. Euskaraz eta gaztelaniaz ahoz, idatziz eta era multimodalean edo siglen bidez hitz egiten du, koherentzia, zuzentasun eta gizarte-testuinguruekiko egokitasun, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko eta ezagutza sortzeko, bai eta lotura pertsonalak eraikitzeko ere. HKK2. Pertsona-, gizarte-, hezkuntza- eta lanbide-arloetako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu jarrera kritikoz, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko. HKK3. Hainbat iturritatik datorren informazioa, euskaraz eta gaztelaniaz, gero eta modu autonomoagoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatuz, irakurketa-helburuen arabera, eta manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz; informazioa integratu eta ezagutza bihurtzen du, komunikatzeko, ikuspegi sortzaile, kritiko eta pertsonala hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera. HKK4. Autonomiaz irakurtzen ditu bere adinerako egokiak diren hainbat lan euskaraz eta gaztelaniaz, bere gustu eta interesetara hobekien egokitzen direnak hautatuz; ondare literarioa esperientzia indibidual eta kolektiboaren bide pribilegiatutzat hartzen du; eta bere esperientzia biografikoa eta ezagutza literario eta kulturalak mugiarazten ditu, obren interpretazioa eraikitzeko eta partekatzeko eta gero eta konplexuagoak diren asmo literarioko testuak sortzeko. HKK5. Bere komunikazio-praktikak elkarbizitza demokratikoaren, gatazka elkarriketaren bidez konpontzearen eta pertsona guztien eskubide-berdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak baztertuz, bai eta hizkuntzaren bidezko botere-gehiegikeriak ere, hizkuntzaren erabilera eraginkorra eta etikoa ere bultzatzeko eta euskararen ohiko erabilereko jarrera asertiboa izateko.
KONPETENTZIA ELEANIZTUNA (KE) Hainbat hizkuntza erabiltzea modu egokian ikasteko eta komunikatzeko, hizkuntza- eta kultura-aniztasuna balioesteko, hizkuntzen artean bitartekari-estrategiak garatzeko, eta bizikidetzak demokratikoa sustatzeko.	KE1. Hizkuntza bat edo gehiago modu eraginkorrean erabiltzen ditu, familiako hizkuntzaz edo hizkuntzez gain, bere komunikazio-premiei behar bezala eta egoki erantzuteko, bai bere garapen eta interesetara dagokienez, bai eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguruei dagokienez. KE2. Bere esperientzietatik abiatuta, bere ikaskuntza-prozesuei buruz hausnartzen du, eta beste hizkuntza eta ikasgai batzuetan eskuratutako ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko estrategiak erabiltzen ditu, eta konfiantzazko jarrera erakusten du komunikatzeko gaitasuna hobetzeko ikasteko duen konpetentzian. KE3. Ikastetxearen eta ingurunearen hizkuntza-aniztasuna onartzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko eta enpatiazko jarrera erakusten du, eta hizkuntzak komunikabide eraginkortzat, kultura-ondaretzat eta gizarte-kohesioa sustatzeko tresnatzat hartzen ditu.

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA ETA ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIARITZARAKO KONPETENTZIA (STEM)

Matematikarako konpetentziak eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako konpetentziak (STEM) mundua ulertzeko eta interpretatzeko gaitasuna dakar berekin, pentsamendu matematikoa, metodo zientifikoa eta teknologiararen eta ingeniartzaren ezagutzen aplikazio praktikoa erabiliz. Konpetentzia honek hainbat testuingurutan problemak ebaztea, galderak egitea, behatzea, esperimentatzea eta probetan oinarritutako ondorioak ateratzea ahalbidetzen du. Era berean, zientziaren eta teknologiararen erabilera arduratsua eta iraunkorra sustatzen du ingurunea eraldatu ahal izateko, pertsonetako eta planetarekiko konpromisoz jokatzeko.

STEM1. Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktibo, deduktibo eta logiko batzuk erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoko arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere egoera ezagunetan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako soluzioak eta prozesua kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2. Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du bere inguruan gertatzen diren sistema natural eta materialei buruzko prozesu eta gertaera batzuk ulertzeko eta azaltzeko, ezagutza konfiantza bereganatuz garapenaren motor gisa, galderak planteatuz, eta hipotesiak egiaztatuz esperimentazioaren eta ikerketaren bidez, tresna eta tresna egokiak erabiliz, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioetsiz, eta eredu zientifikoko ondorio esanguratsu eta koherenteren bat lortuz, zientziaren irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3. Proiektuak planteatzen eta garatzen ditu, eta, horretarako, hainbat prototipo edo eredu diseinatu, fabrikatu eta ebaluatzen ditu, premia edo arazo bati modu sortzailean eta kooperatiboan irtenbidea emango dioten produktuak sortzeko eta/edo erabiltzeko, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta iraunkortasunaren garrantzia baloratuz.

STEM4. Prozesu, arrazoiketa, erakustaldi, metodo eta emaitza zientifiko, matematiko eta teknologikoen elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak...) eta kultura digitala modu kritikoan aprobeztatzen du, hizkuntza matematiko-formala barne, etika eta erantzukizunez, ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5. Osasun fisikoa eta mentala eta ingurumena babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzei ekiten die, eta etika- eta segurtasun-printzipioak aplikatzen ditu ingurune hurbila modu jasangarrian eraldatzeko proiektuak egitean, haren eragin globala baloratuz eta kontsumo arduratsua praktikatzeko.

STEM6. Modu kritikoan justifikatzen du ikerketa zientifikoko beharra eta horren aplikazioak eta aurrerapen zientifiko-teknologikoak gizartearen ongizatean, hainbat egoera problematikoren aurrean erabaki arrazoituak hartzeko gizarte modernoaren garapenean izan duten zeregina ezagututa.

KONPETENTZIA DIGITALA (KD)

Ikaskuntzarako, lanerako eta gizartearen parte hartzeko teknologia digitalen erabilera kritikoa, segurua, osasungarria, iraunkorra, sortzailea eta arduratsua eskatzen du, bai eta horiekin elkarreragitea ere. Honako hauek hartzen ditu barnean: informazioaren eta datuetan alfabetatzea, komunikazioa eta lankidetzak, alfabetatze mediatikoa, eduki digitalen sorrera, segurtasuna, eta herritartasun digitalarekin, pribatutasunarekin, jabetza intelektualarekin, arazoen ebazpenarekin, eta pentsamendu konputazional eta kritikoarekin lotutako gaiak.

KD1. Interneten bilaketa aurreratuak egiten ditu (bilaketa-terminoen, formatuaren, gaurkotatzearen eta lizentziaren arabera), baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotatze- eta fidagarritasun-irizpideak kontuan hartuta, informazioa modu kritikoan hautatu eta ulertzen du, modu esanguratsuan konbinatuz, eta modu ordenatuan artxibatuz, berreskuratuz eta erreferentzia egiteko, jabetza intelektualaren errespetatuz.

KD2. Etengabeko ikaskuntzako bere ingurune pertsonal digitala kudeatzen eta erabiltzen du jatorrizko ezagutza eta eduki digitalak hainbat formatutan ekoizteko eta gordetzeko, atazaren edo beharren arabera dagozkion tresna digitalak erabilita, bai dauden edukiak berrerrabilita, bai sortutako edukiei lizentziei buruzko ezagutza aplikatuta.

KD3. Sare sozialen edo lineako komunitateen gisako tresnen eta/edo plataformen bidez parte hartzen, laguntzen eta elkarreragiten du, komunikatzeko, lankidetzan lan egiteko eta edukiak, datuak eta informazioa partekatzeko; horretarako, bere helburura ondoen egokitzen dena aukeratzen du, bere ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4. Gailu digitalak babesten ditu, segurtasun-estrategiak eguneratzen ditu, haien pribatutasuna eta besteena ulertzen eta babesten ditu oro har, eta oinarritutako ezagutza du haien datuak biltzeko eta erabiltzeko moduari buruz, badaki bere burua eta beste batzuk ziberjazarpenetik babesten, eta ulertzen ditu teknologien erabilerrari lotutako osasun-arriskuak (ergonomia, adikzioak), eta ulertzen du teknologiak ingurumen-jasangarritasunean duen eragin positiboa eta negatiboa.

KD5. Ea identifikatzen dituen arazo teknikoak eta gabeziak baliabideen erabilerrari, tresnei eta bere konpetentzia digitalen garapenari dagokienez, eta soluzioak ematen dizkien; ea garatzen dituen informatika-aplikazio errazak eta arazo zehatzak konpontzeko edo proposatutako erronkei erantzuteko irtenbide teknologiko sortzaile eta iraunkorrak; ea interesik agertzen duen eta ulertzen dituen teknologia digitalen bilakaeraren, haien garapen sozial iraunkorraren eta erabilera etikoaren azpiko printzipio orokorrak eta logika.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO (KPSII)

Berekin dakar nork bere burua ezagutu, onartu eta garatzeko gaitasuna, denbora, informazioa eta bizitza osoko ikaskuntza eraginkortasunez kudeatzeko. Barnean hartzen ditu modu eraikitzailean lankidetzan aritzeko, aldaketetara egokitzeko, ziurgabetasunari aurre egiteko eta erresilientziari eusteko trebetasunak. Emozioen kudeaketa, norberaren eta besteen ongizatea zaintzea, enpatia, gatazkak konpontzea eta bizikidetzaren positiboa laguntzea ere hartzen du barne, era askotako testuinguru aldakorretan.

KPSII1. Bere emozioak erregulatzen eta adierazten ditu, eta, horretarako, baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta ikasteko asmoa eta motibazioa bilatzen ditu, edozein testuingurutan sortzen diren erronkak eta aldaketak modu konstruktiboan kudeatzeko eta bere helburuekin harmonizatuz.

KPSII2. Faktore sozialekin lotutako osasunerako arriskuak ezagutzen ditu, maila fisikoan eta mentalean bizi-ohitura osasungarriak finkatzeko, eta ikaskuntza sustatzen eta oztokatzen duten baldintza pertsonalak eta inguruneak identifikatzen ditu.

KPSII3. Besteen ikuspegiak eta esperientziak modu proaktiboan ulertzen ditu, eta ikaskuntzan txertatzen ditu, talde-lanean parte hartzeko, zereginak eta erantzukizunak modu ekitatiboan banatuz eta onartuz eta estrategia kooperatiboak erabiliz.

KPSII4. Bere ikaskuntza-prozesuari buruzko autoebaluazioak egiten ditu, informazioa baliozkotzeko, sostengatzeko eta kontrastatzeko eta ondorio garrantzitsuak ateratzeko iturri fidagarriak bilatuz.

KPSII5. Epe ertainerako helburuak planifikatzen ditu eta atzeralikadurako prozesu meta-kognitiboak garatzen ditu, ezagutza eraikitze prozesuan dituen akatsetatik ikasteko.

HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA (HK)

Lagungarria da ikasleek herritartasun arduratsua izan dezaten, bai eta bizitza sozial, zibiko eta demokratikoan modu aktibo eta kritikoan parte har dezaten ere. Egitura sozial, politiko, ekonomiko eta juridikoan ezagutzen oinarritzen da, bai eta mundu-mailako erronken ulermenean, giza eskubideekiko errespetuan, jasangarritasunean eta balio demokratikoetan ere. Alfabetatze zibikoa, justizia sozialekiko konpromisoa eta 2030 Agendako Garapen Jasangarriko Helburuekin bat datorren bizimoduaren garapena sustatzen ditu.

HK1. Bere nortasunaren dimentsio sozialari eta herritarrari buruzko ideiak aztertzen eta ulertzen ditu, bai eta identitatea zehazten duten gertaera sozial, historiko eta arauemalerei buruzkoak ere, eta arauak, enpatia, ekitatea eta espiritu konstruktiboa errespetatzen ditu besteekiko elkarreraginean, hainbat testuinguru sozioinstituzionalean.

HK2. Europako integrazio-prozesutik, Euskadiko Autonomia Estatututik eta giza eta haurren eskubideetatik datozen printzipioak eta balioak aztertzen eta onartzen ditu, eta, horretarako, Erkidegoko jardueretan parte hartzen du, hala nola erabakiak hartzean edo gatazkak konpontzean, jarrera demokratikoarekin, aniztasunarekiko errespetuarekin eta genero-berdintasunarekiko, gizarte-kohesioarekiko, garapen jasangarriarekiko eta munduko herritartasuna lortzearekiko konpromisoarekin.

HK3. Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etikoak ulertzen eta aztertzen ditu, norberaren eta besteen balioak kritikoki kontuan hartuz, eta bere iritziak garatuz, eztabaida moralari aurre egiteko elkarrizketarako, argudiatzeko, errespetuzko eta edozein diskriminazio edo indarkeriaren aurkako jarreraz.

HK4. Jarduera lokal eta globalen arteko interdependentsia, ekodependentsia eta interkonexioko harreman sistemoak barne hartzen ditu, eta modu kontzientean eta motibatuan hartzen du bizimodu iraunkorra eta ekosozialki arduratsua.

EKINTZAILTZA-KONPETENTZIA (EK)

Aukerak identifikatzeko, ideiak sortzeko, eta balio sozial, kultural edo ekonomikoko ekintza bihurtzeko gaitasuna eskatzen du. Sormena, pentsamendu kritiko eta estrategikoa, etengabeko ikaskuntzarako jarrera, erabaki informatuak hartzea, eta arriskatzeko eta ziurgabetasunari aurre egiteko gaitasuna garatzen ditu. Horrez gain, lankidetzaren eraginkortasuna, komunikazioa, enpatia eta plangintza sustatzen ditu, ingurune benetako beharrei erantzuneko dieten proiektu jasangarriak gauzatzeko.

EK1. Beharrak eta aukerak aztertzen ditu, eta erronkei zentzu kritikoarekin aurre egiten die, iraunkortasunaren balantzea eginez, ingurunean izan dezaketen eragina baloratuz, ideia eta irtenbide berritzaileak, etikoak eta iraunkorrak aurkezteko, eremu pertsonalean, sozialean, kulturean eta ekonomikoan balioa sortzera bideratuta.

EK2. Norberaren indarguneak eta ahuleziak ebaluatzen ditu, autoezagutzako eta autoeraginkortasuneko estrategiak erabiliz, eta ekonomiaren eta finantzen funtsezko elementuak ulertzen ditu, ekonomia- eta finantza-ezagutzak aplikatzen dizkie jarduerari eta egoera zehatzei, eta lankidetzaren eta talde-lana erraztuko duten trebetasunak erabiltzen ditu, ekintzaren esperientzia ekintzaile baliotsua eramango duten beharrezko baliabideak biltzeko eta optimizatzeko.

EK3. Ideia eta konponbide baliotsuak sortzeko prozesua garatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, modu arrazoituan, planifikatzeko eta kudeatzeko estrategia arinak erabiliz. Egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, prototipo berritzaileak eta baliozkotzeko sortzeko prozesua burutzeko, esperientzia ikasteko aukeratzat hartuta.

KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA (KAKK)

Berekin dakar ideiak eta esanahiak ulertzea, balioestea eta adieraztea, hainbat forma artistikoren eta kultura-adierazpenen bitartez. Aniztasunarekiko errespetua, norberaren nortasunaren garapena eta gizarteko kide izatearen sentimendua bultzatzen ditu, kulturen arteko elkarrizketa eta kultura-bizitzan sormenez eta modu esanguratsuan parte hartzea sustatuz.

KAKK1. Edozein garaitako ondare kultural eta artistikoaren funtsezko alderdiak ezagutu, kritikoki estimatu, errespetatu eta sustatzen ditu, eta bere nortasuna eraikitzeke kultura- eta arte-aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna eta aberastea baloratzen ditu.

KAKK2. Gozatu, ezagutu eta aztertu autonomiaz ondareko adierazpen artistiko eta kultural nabarmenenen berezitasunak eta intentzionalitateak, haien hizkuntza eta elementu teknikoaren bidez, edozein bitarteko edo euskarritan.

KAKK3. Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta modu irekian adierazten ditu. Autoestimua, sormena eta pertenezia-sena garatzen ditu, adierazpen kultural eta artistikoaren bidez, enpatiaz eta lankidetzazko jarreraz.

KAKK4. Interpretazioaren, exekuzioaren, inprobisazioaren eta konposizio musikalaren bidez produktu artistikoak eta kulturalak sortzeko oinarritzko baliabide/euskarri plastikoak, ikus-entzunezkoak, soinuak eta gorputzezkoak ezagutzen, hautatzen eta sormenez erabiltzen ditu. Eskaintzen dizkioten garapen pertsonal, sozial eta ekonomikorako aukerak identifikatzen ditu

©ACNUR / S. Escobar-Jaramillo

BABESA 4.7

ACNUR Euskal Batzordeak konpromiso sendoa du sentsibilizazioarekin, parte-hartze solidarioarekin eta Herritartasun Globalerako Hezkuntzarekin. Horregatik, hezkuntza-komunitateekin lankidetzan aritzea —ikastetxeekin, institutuekin eta unibertsitateekin— funtsezkoa da giza eskubideen defentsarekin kontzienteagoak, enpatikoagoak eta aktiboagoak izango diren belaunaldiak prestatzeko.

Zuen lanari esker, gero eta gazte gehiagok uler dezakete errefuxiatuen eta desplazatuen errealitatea, baita ACNURek pertsona horien giza eskubideen alde zer lan egiten duen ere.

HELBURUA

IBILIDE HONEN HELBURUA ZERBITZU-IKASKUNTZA PROZESU BAT GERTATzea DA. HASTEAK AUKERATZEAREN ERREALITATEA GIZA ESKUBIDEEN IKUSPEGI GABEKO KONTZIENTEAGOTIAK, ENPATIKOAGOTIAK ETA AKTIBOAGOTIAK SUSTATzea DA.

20 SAIO

ZERBITZU - IKASKUNTZA

HEZKUNTZA ZIKLOA

IKASLEAK

DBH1 eta 2

15 BAINO GUTXIAGO

KOMPETENTZIAK

CCL1 STEM3 CC2
CCL2 CD1 CC3
CCL3 CP5AA1 CC4
CCL5 CP5AA3 CE1
CP1 CP5AA4 CCEC3
STEM2 CC1

AURKIBIDEA

FASEA	IBILIDEA	EDUKIA
IKASKUNTZA	1ª SAIOA	ENPATIZATU
	2ª SAIOA	ULERTU
	3ª SAIOA	TESTINGURURUAN KOKATU
ZERBITZUA	4ª SAIOA	SORTU
	5ª, 6ª, 7ª, 8ª, 9ª, 10ª, 11ª, 12ª, 13ª, 14ª ETA 15ª SAIOA	KOMUNKATU
	16ª, 17ª, 18ª ETA 19ª SAIOA	SENTSIBILIZATU
EBALUAZIOA	20ª SAIOA	EBALUATU

IBILBIDEAK

+

Esteka honetako prestakuntza-ibilbideen bidez, Bigarren Hezkuntzako ikasleen sentsibilizazioa eta parte-hartzea sustatzen da, gizarte inklusiboak eta xenofobiarik gabeko eraikitza bideratutako komunitatearen zerbitzurako proiektuetan, globala-lokala ikuspegia kontuan hartuta.

Ikaskuntzan, zerbitzuan eta ebaluazioan oinarritutako bide pedagogiko horiek “jakitea” eta “egiten jakitea” lotzen dituen prozesu bat eskaintzen dute, konpetentzietan oinarritua. Halaber, ezagutzak, abileziak eta jarrerak barneratzea sustatzen dute, modu kritiko eta eraginkorrean aurre egin ahal izateko desberdintasun-, bidegabekeria- eta diskriminazio-egoerei.

